

میوه های گرمسیری و نیمه گرمسیری

شفاهی

شناسایی و جمع آوری تپ های مختلف نر کیوی موجود در باغات شمال ایران

عنایت حیات بخش، آبتین راه نور، قوام الدین اسدیان

ایستگاه تحقیقات مرکبات کشور

کیوی متعلق به جنس *Actinidia* و از خانواده *Actinidiaceae* می باشد. این گیاه خزان کننده، دوپایه، خزنده و پرم رشد بوده و توانسته جایگاه بسیار مهمی در باغداری شمال کشور پیدا کند و در زمین های ساحلی رشد خوبی یافته است. عدم تطابق زمان گلدهی ارقام نر با رقم هایوارد از مشکلات موجود در منطقه بوده بر این اساس هدف از این تحقیق پیدا کردن پایه هایی که زمان گلدهی آنها با رقم هایوارد همزمان باشد شرایط محیطی و اعمال روش های مختلف باغبانی مانند هرس شدید پایه های نر از عوامل ایجاد جهش در گیاه کیوی در مناطق می باشند که امکان بروز صفات برتری در بعضی از ارقام نر یا ماده این گیاه را مجال می سازد. در همین راستا در کشورهای صاحب نام در تولید این محصول چون نیوزیلند ارقام مختلفی از پایه های نر مانند پایه های سری M (M21 - M51 - M52) که از لحاظ ریختگان، زمان گلدهی، درصد جوانه

زیندانه گرده و... تفاوت هایی با ارقام سنتی نر (توموری و ماتوا) دارندشناسائی و معرفی شده است. این پژوهش طی سه سال در منطقه شمال کشور انجام گردید و درختان نری که با ارقام نر موجود از نظر صفاتی مانند(ویژگی های رشد، زمان گلدهی، تعداد گل روی شاخسارهای جانبی، طول دوره گلدهی) شناسائی و دوره گلدهی این درختان با دوره گلدهی رقم هایوارد مورد مقایسه قرار گرفت چون مشکلی از نظر تلقیح گلهای این رقم وجود داشت این بود که دو رقم نر موجود زود گلتر از این رقم ماده بوده و گلهایی که در اواخر باز می شدند کامل تلقیح نمی شدند در نتیجه میوه یا تشکیل نمی شد و یا اقتصادی نبودند. در سه سال بازدید کلی از باغات منطقه در فصل گلدهی درختان نری که دارای ویژگی های رشد و گلدهی متمایز از ارقام سنتی توموری و ماتوا بودند) رشد رویشی، شروع گلدهی، طول دوره گلدهی، میزان شکفته شدن جوانه های جانبی، تعداد گل روی شاخسارهای جانبی) مورد بررسی دقیق قرار گرفتند و برای هر باغ شناسنامه ای با ذکر دقیق خصوصیات: محل باغ، نام صاحب باغ، تاریخ شناسائی، مبدا اولیه درختان، سن درختان و... تهیه شد. در نتیجه به چند تیپ دیر گل که زمان گلدهی آنان با رقم اقتصادی هایوارد تطابق داشت دسترسی پیدا کردیم و دانه های گرده آنها در اواخر گلدهی برداشت و در صد جوانه زنی آنها در محیط کشت برویکر حدود ۷۵٪ بودند. از درختانی که این خصوصیات را داشتند قلمه هایی جهت ریشه دار کردن تهیه و برای بررسی های بعدی با ارقام سنتی و هم چنین بانک ژن کشت خواهند شد.